

ABONAMENTUL  
Pe un an . 24 Cor.  
Pe jum. an . 12 "  
Pe 1 lună . 2 "

Nrul de Duminică  
pe un an 4 Cor. — Pen-  
tru România și America  
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-  
mânia și străinătate pe  
an 40 franci.

# TRIBUNA

REDACTIA  
și ADMINISTRATIJA  
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE  
se primesc la adminis-  
trație.  
Manuscripte nu se în-  
poiază.  
Telefon pentru oraș și  
comitat 502.

## Propagandă ungurească în România.

(\*) După trei zile de războire în care s'a vărsat însă numai cerneală, foile ungurești bagă sabia în teacă. Azi mărturisesc toate ceea ce noi le-am spus înainte cu trei zile: la adunarea din Bistrița nu s'a întâmplat nimic împotriva legii! Dl Sturdza n'a fost deloc în Ardeal, iar cât despre dl Ioan Brătianu, a făcut o călătorie de plăcere, cu pasaport în rânduială, văzut de contele Szapáry, însărcinat de afaceri al Austro-Ungariei la București.

Chiar dacă ar fi luat însă parte, ca oaspeți, la adunarea »Asociațiunii«, ar fi fost oare asta destul cuvânt ca foile ungurești să ceară — războiu împotriva României? Oare dacă într'adevăr dl I. Brătianu ar fi avut de pus ceva la cale cu noi, o legătură tainică pentru știrbirea coroanei ungare — cum scriau foile ungurești — nu găseă d-sa alt loc și alt prilej?

Numai crieri înfierbântați pot născoci așa ceva și numai o minte proastă poate să creadă.

Dacă e de făcut însă învinuire, cuvântul l-ar avea România.

Oare mai zilele trecute nu toate foile ungurești au adus știrea, că ungurii din România vor cere ministrului Apponyi ajutor pentru școalele lor d'acolo? Și totuși nu s'a aflat o singură foaie în București ori în altă parte a României, care să fi făcut șgomot, să fi zis că asta e un amestec al stăpânirii ungurești în afacerile Țării Românești, că, prin urmare, dacă Apponyi va da ajutor, școalele ajutate să fie închise iar dorobanții să fie gata a intra în Ardeal.

S'a întâmplat apoi, astă primăvară un lucru și mai însemnat. Episcopul catolic Majláth din Ardeal, s'a dus prin satele ungurești din România, unde a fost primit cu alaiu mare, a ținut slujbe, a miruit, a ținut vorbiri, pomenind nu numai de credința către maica biserică, ci și de dragostea către maica patrie... A împărțit apoi pe acolo cărți tipărite la Budapesta, la societatea Szent László... Și bine să ne-o însemnăm: ungurii pe cari îi ajută astfel episcopul catolic din Ungaria sunt cetățeni români, supuși ai regelui Carol și credincioșii episcopatului catolic din România, va să zică străini pentru episcopul catolic dela Alba-Iulia!

Ce să mai zicem apoi de propaganda ungurească ce se face în România prin calvinii dela Cluj, cari trimit în România preoți și învățători și-i ajută cu bani pe aceștia?!... Ce să zicem de faptul, că superintendentul calvin din Cluj este vlădic și peste calvinii din România, ducându-se acolo în vizitațiuni canonice?!  
Oare ce ar zice stăpânirea ungurească dacă noi am ține preoți și învățători aduși dela București și am primi cu pompă pe episcopii veniți din România? Nu i-ar isgoni îndată?

Nici un ziar românesc n'a făcut, cu toate acestea gură, strigând că Preasfântul dela

Alba Iulia se duce unde n'are ce căută și s'amestecă unde n'are treabă, primejduind astfel Țara Românească...

Tot așa, de ani de zile, societatea Szt. László din Budapesta spriginește cu sfat, cu bani și cărți pe ungurii catolici din România, fără ca din asta să-i fi venit în minte vre-unui ministru român a face cap de învinuire. Și nu li-s'a întâmplat nimic ungurilor nici când în zile de serbători naționale ungurești au mers d'alungul Bucureștilor, Galațiilor și alte orașe curate românești sub steag unguresc și cântând ungurește!

Numai foile ungurești fac tărăboi chiar și din senin, pentruca astfel să ne înfațișeze și pe noi și pe frații din România ca pe niște oameni vrednici de cea mai grea osândă.

Fără a căută să mai intrăm în ceartă și să vestejim după cum trebuie această păcătoasă purtare, punem o singură întrebare:

Ce s'ar alege de ungurii din România, dacă guvernul și societatea românească s'ar purta față de ei în chipul cum suntem certați noi la noi acasă și cum unii dintre frații de dincolo sus puși sunt luați la țintă chiar fără să fi călcat în vieța lor pe pământ unguresc?!

Nu se gândesc ungurii noștri, că și bunătatea românilor de dincolo poate să aibă margini? Și scurta ungurii d'acolo ar trage-o!

**Foarte adevărat.** Litografiatul »Slawisch-rumänische Korrespondenz«, care apare de două ori pe zi la Viena, desmintind svonurile presei maghiare despre pretențiile călătorii și agitațiuni ale miniștrilor români Sturdza și Brătianu, termină astfel:

»E cu totul fără scop, de a ațâța pe românii din Ungaria împotriva maghiarilor, căci ceea ce fac maghiarii românilor este prea de ajuns pentru a aduce în supremul grad de desperare chiar și pe un popor atât de blând, de vesel și de pașnic.«

**Procese.** Pe ieri eră să se țină la curtea cu jurați din Oradea pertractarea unui proces pornit împotriva redactorului nostru Sever Bocu, pentru un articol pe care nu l-a scris d-sa, dar avocatul a dat numele scriitorului. Tribunalul n'a primit însă pe autor, ci a hotărât că răspunderea trebuie s'o poarte redactorul Sever Bocu.

Alaltăieri dl S. Bocu aveă un alt proces. Neputându-se duce, deoarece se află în străinătate, bolnav, dl dr. Marșeu avocat, a făcut cerere de amânare a procesului, dar nu s'a admis, ci s'a orânduit curentarea și arestarea amicului nostru.

**Tratatul transacțiunii se vor relua** în săptămâna viitoare. Miniștrii austriaci vor sosi Joia viitoare la Budapesta. Se speră de astădată, că în sfârșit se va încheia pactul economic, care a dat atât de mult de lucru guvernelor amândouă.

## De peste săptămână.

(R.) N'a prea dat D-zeu rod de adunat în toamna asta... Multe hambare rămân goale și cei ajunși să aibă frică de foame, pornesc în America...

În starea asta de jale avem o singură mângâiere: toamna a fost bogată în cele sufletești și săptămâna trecută îndeosebi, parcă ar fi fost săptămână de cules.

Joi au avut sărbătoare frații din Bihor. La Oradea s'au adunat adică învățătorii noștri; după ani mulți de frământare, reuniunea învățătorească este, în cele din urmă, înființată și bine îndrumată spre propășire. Are în frunte un protopop tinăr și inimos, pe Alexandru Munteanu, care — ajutat de preoțimea întreagă — stă ca rază în învățătorilor, acești apostoli obidiți ai neamului românesc. Chipul cum s'a ținut adunarea din astă an este o cheazășie, că în viitor și învățătorii din Bihor vor intra în luptă alături de tovarășii lor din celelalte părți și pe urma lor va rămâne o dără de lumină care din ce în ce va fi tot mai largă și mai însuflețitoare.

Vineri de cu seară soseau la Bistrița pâlcuri de frunțași români din toate părțile, pentru a fi de față la adunarea anuală a Asociațiunii. S'au strâns acolo mai ales frații din părțile de mează-noapte ale Ardealului. Și două zile micul orașel săsească — odinioară atât de puternică cetate săsească — a răsunat numai de graiu românesc. Erau adunate la un loc cele mai luminoase minți și cele mai calde inimi românești... Din Selagiu badea George de Băsești, care cu toți cei 72 ani ce i poartă pe umeri, are o inimă tineră, o comoră de însuflețire. Dela Brașov Andrei Bârsan, vice-președintele Asociațiunii, și — fără îndoială — unul dintre cei mai învățați bărbați ai noștri.

Dela Sibiu Goga, cântărețul duios al pătimirilor noastre... Nu-i colț de țară, de unde să nu fi fost cineva, ori de unde să nu se trimită o vorbă de îmbărbătare... Dintre deputați au fost dr. Mihali, dr. Vaida și dr. St. C. Pop...

Vorbirea rostită de vice-președinte, ca și cea din anul trecut, e plină de învățătură... Un dascăl, care știe și cugeta și cuvânta, să fie înțeles și însuflețire să stârneasă.

Alt dascăl cuminte, Nic. Fabian dela Beiuș a venit cu o propunere de luptă ce negreșit trebuie pornită: să ne apărăm dreptul ca cel puțin să cântăm; să ridicăm cuvânt la minister împotriva multelor piedeci și blăstămății, toate îndreptate întru stângeniirea corurilor noastre...

Z. Bârsanu și tovarășii săi au dat d'asemeni cuprins serbărilor: au jucat teatru, iar la concert au cântat privighitorile neamului.

Atâta vieță românească n'a putut să placă celor cari ne-ar schimba bucuror și firea și limba: au pornit deci, ca din senin, un vuiet drăcesc precumcă la Bistrița s'ar fi uneltit împotriva țării și neamului unguresc, iar în fruntea uneltirilor a stat bătrânul sfetnic al regelui Carol, dl D. Sturdza și sfetnicul mai tinăr Ioan Brătianu. Deși unul n'a văzut Bistrița, iar dl Brătianu trecuse p'acolo

cu două zile înainte de adunare, totuși desmăta-rea i-a cuprins pe scriitorii unguri în așa grad, încât cereau nu mai puțin decât războiul împotriva României... Căci ce au căutat pe acolo cei doi sfinți ai regelui României?!

Par'că și dacă ar fi fost, e vre-un obicei ori lege ca pentru atâta lucru să se încaiere două țări!

Foile unguerești n'au scăpat nici acest prilej fără a se face de râsul lumii.

Frații din Banat au avut și ei zile de osebite sărbători. La Ciacova s'a sfințit biserica frumoasă, fără păreche, zugrăvită de marele măiestru Smigelschi... Din Caransebeș a sosit cu acest prilej și a făcut liturghia și a cuvântat poporului preainvățatul vicar-archimandrit Filaret Musta... Dela Lugoj a sosit corul vestit alui Vidu, care a cântat Sâmbătă în biserică, storcând lacrimi sfinte, iar Sâmbătă seara la concert nu mai era să-i lăsăm de pe scenă, ci să ne cânte o veșnicie, căci mai frumos nu cântă nimeni nici în Banat, nici pe tot rotogolul pământului românesc...

Invățătorii eparhiei Caransebeșului au ținut apoi și ei cu acest prilej adunarea lor anuală în Ciacova, sfătuindu-se asupra mijloacelor de a lumina neamul... Micul orașel ajunsese un furnicar de viață românească. Popor mult dimprejur și cărțurari din toate părțile Bănătuului, au luat parte la serbări. Ciacovenii pot fi mândri: au un protopop (I. Pinciu) care le face cinste, ale cărui fapte bisericesti și naționale îi ridică în vaza obștei românești; primarul (I. Diminescu) e român harnic și cu inimă; cât despre celce a grijit ca toate să meargă în bună rânduială (dr. I. Coste), de laudă e vrednic... De altfel, până și străinii s'au purtat cum rar se pomenește: au găzduit bucuros numărul mare de români sosiți la serbări.

Trei dintre cei mai însuflețiți deputați: *Vasilie Goldiș*, *dr. Iuliu Maniu* și *Coriolan Brediceanu* au ținut să facă serbătoare deosebită alegătorilor lor, cutrierând fiecare în cele două zile de praznic mai multe sate, unde au dat seamă de purtarea și lupta lor națională.

Nici nu trebuie poate să spunem, se înțelege de sine, li-s'au făcut primiri împărătești. Poporul numai Paștile le așteaptă cu așa bucurie, ca pe deputații săi.

Despre calea deputatului Radnei cetitorilor țărani dăm seamă în altă parte a »Tribunei«.

Despre calea deputatului Maniu, aflăm că a fost tot așa de triumfală, ca celelalte. În Totoi l-au ascultat peste o mie de români. Il așteptaseră cu călăreți, în drumul țării, unde tinărul Sabin Giurca a rostit cuvinte de iubire. D-soara Miți Andrei il întâmpină cu flori și în port frumos românesc.

Pe lângă dl deputat, au mai vorbit poporul, și tinărul profesor de teologie dr. Al. Niculescu, apoi Ludovic Andrei și Aurel Marcu (Dumitrea).

Deputatului i-s'a votat încredere și dragoste. Cu nespusă însuflețire a fost apoi primit Sâmbătă în Ratișor, Broșteni, Greovaș, Ciacova și Ticvanul-mare desputatul Oraviței, dl Brediceanu, iar Duminecă în Comoriște.

Ar fi bine ca și ceilalți deputați să urmeze pildele date de suslăudații domni deputați!

## Dreptul ginților.

**Textul proiectului dlui Sturdza.** Având în vedere necesitatea dezvoltării într'un mod metodic al dreptului internațional și aplicarea sa practică în relațiunile internaționale, a doua conferință a păcii, cu sediu la Haga, decide crearea unei Academii de drept al ginților și a o întemeia pe bazele următoare:

Art. 1. — Se întemeiază în Haga o Academie de drept al ginților.

Art. 2. — Membrii acestei Academii vor fi aleși dintre savanții, profesorii universitari și juriscenzulții cei mai de seamă din toate țările, de o competență recunoscută în diferitele materii de drept al ginților, precum dreptul internațional public și privat, dreptul războiului, dreptul comerțului comparat, sistemele de comerț și relațiunile economice, sistemele coloniale, istoria dreptului ginților.

Cursul Academiei de drept al ginților din Haga se va face în nemțește, franțuzește și italienește.

Art. 3. — Numărul membrilor Academiei de drept al ginților din Haga nu va trece de zece. Acești membri vor fi numiți pe timp de... de a doua conferință a păcii din 1907.

Cursurile anuale ale Academiei de dreptul ginților se vor ținea în lunile Maiu, Iunie și Iulie. Ele se vor începe la 1 Maiu 1908.

Art. 4. — Cheltuielile Academiei de dreptul ginților din Haga vor fi acoperite din contribuțiunile statelor reprezentate la a doua conferință a păcii din 1907, cari vor aderă la crearea acestei Academii.

Fiecare stat care aderează va declara partea pe care se obligă să o plătească și care va fi între 2000, 4000, 6000, și 10 000 lei.

Art. 5. — Consiliul administrativ permanent din Haga, constituit prin art. 28 al convențiunei pentru regulamentul conflictelor internaționale, din 1899, e însărcinat cu administrarea launtrică și a fondurilor Academiei de drept al ginților din Haga și va fixa remunerarea membrilor acestei instituții internaționale.

Art. 6. — În cazul când această Academie va lua o dezvoltare necesitând un local special și destinat pentru aceasta, consiliul administrativ permanent dela Haga se va adresa guvernelor statelor aderente pentruca să strângă fondurile necesare.

Art. 7. — Fiecare stat care a aderat la crearea Academiei de dreptul ginților din Haga are dreptul să desemneze diplomați, militari, funcționari ai administrațiilor superioare ale statelor și savanți, cari să frecventeze cursurile acestei instituții.

Numărul trimișilor la cursurile academiei vor fi în proporție cu contribuțiunile fiecărui stat, adică: doi, patru, șase, opt sau zece.

## Din România.

**Oaspeți înalți.** AA. LL. II. Marele Duce Vladimir și Marea Ducesă Maria Pavlovna vor sosi Duminecă sau Luni la Sinaia.

**Starea dlui Costinescu.** Deși starea dlui Costinescu nu inspiră nici o temere, totuși dsa va trebui să stea 45 de zile în pat.

Consiliul de miniștri se va întruni săptămâna aceasta spre a acordă dlui Emil Costinescu un concediu și a decide în privința interimatului de finanțe.

**Decorat.** Marți dl căpitan Cavalier Ottorino Zampolli atașat militar pe lângă legațiunea italiană a fost primit în audiență particulară de dl ministru de război, General Averescu, căruia îi a remis în numele Majestății Sale Victor Emanuel al III-lea regele Italiei, insignele de mare cruce și marele cordon al ordinului »Coroanei Italiei«.

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

## Din vremuri.

Sub bolta de paltini, ea trece cântând  
O doină rămasă din vremuri străbune,  
Și glasul-i se pierde prin tremur de foi;  
E singură 'n colnic, și soarele-apune.

»Aruncă năframa, și părul îți lasă  
Navalnic pe spate: un râu de mătăasă.

Imbracă-ți cămașa țesută de tine  
Cu vrajă din basme și visuri senine.

Ascultă pădurea, și dorul ți-alină,  
Și patul ți-așterne cu flori de sulcină;

Că luna răsare durerilor tale,  
Și plopii ți-or spune că dânsu-i pe cale.

Și n'o- mai fi lacrimi pe chipul tău gales;  
Frumoasă ca ziua, și dragă lui Rareș...

Cântarea-i adoarme pe raze de-amurg;  
Și 'n minte mi-apare, cu albă cunună,  
Pescarul fantastic, prin codri trecând,  
Și 'n zare Suceava scăldată de lună.

G. Tutoveanu.

## Napoleon III la Sedan.

De câte ori se reînnoiește ziua grozavă — pentru francezi, care a umilit această națiune glorioasă, — d'atâtea ori se pornește luptă între prietenii și dușmanii împărăției — asupra întrebării: a fost bărbătească purtarea lui Napoleon al III-lea în ziua dela Sedan?

Se găsesc adică martori oculari cari dovedesc lașitatea și nemernicia lui; se ivesc dovezi cari îl înfațșază ca pe un erou. Cei cuprinși de vraja numelui Napoleon — și se urcă la milioane numărul lor — nu lasă să acopere de vre-o pată acest nume mare, știind cu toate acestea că acest curajos aventurier nu este vrednic nici măcar de numele marelui corsican, Napoleon Bonaparte. Și mai puțin de tronul acestuia.

Acest domn ușuratic, iubitor de lux, curtea, căruia reînviă în privința luxului și moralei zilele împărăției Soarelui, a intrat în război fără pregătirile trebuincioase. Istoria își face părerea despre acest fapt dar nici un istoric nu a luminat încă momentul când i-s'a prăbușit grozava-i putere.

Vestitul caricaturist *Bayard* a zugrăvit pe împăratul învins, cum după nimicirea dela Sedan, după *débaclé*, cutrieră câmpul de război cu *figareta în gură*. Se împiedecă în drum de cadavre schilozite în mod îngrozitor, cari par a-și ridică dreapta înțepenită spre blăstăm... Cine știe dacă acest tablou este ori nu autentic; de mulți este primit ca realitate și este deja ceva obișnuit spectacolul: împăratul învins traversând printre cadavre — fumând.

Intr'unul din numerii ziarului »Figaro« *M. Quentin Bauchard* scrie foarte indignat în contra acelor cari au timbrat pe Napoleon III cu titlurile de nemernic și laș, provocându-se la o mulțime de martori oculari, cari dovedesc purtarea deamă și durerea-i adâncă din ziua catastrofei.

Prim-comandantul împăratului, generalul *Pajre*, care nici pe un moment nu l-a părăsit, istorisește că Napoleon era totdeauna acolo, unde se împărțea moartea mai mult și unde cădeau gloanțele ca ploaia între soldații săi. Ziariști cu sentimente republicane încă au scris că împăratul a voit să moară, în jurul lui seceră moartea, gloanțele de tunuri erau chemate de el, cruțat a fost însă de acestea. La doi pași de calul lui a căzut o bombă: nici cu o umbră nu i-s'a schimbat fața palidă la explozia oribilă. Chiar și ziarele germane au scris, cât de mult a dorit să moară.

Conservativul »Standard« din Londra scria: »In urma părerii inamicului, capitularea dela Sedan a fost urmarea lașității împăratului; această minciună primită fără critică a pus baza noiei republici. Cu toate că astăzi știe ori și cine că împăratul n'a fost părăsit de curaj în această zi îngrozitoare, când i-s'a prăbușit puterea«.

*Tigareta* însă nu s'a putut scoate ușor din credința poporului. Scriitorul articolului istorisește că un prieten al lui a servit ca subofițer în oastea lui Napoleon și a fost la Sedan. Deja p'atunci era republican cu trup și suflet și avea a ură fără margini pentru împărat și împărăție. În 2 Septembrie, ziua după depunerea armelor, acest subofițer a fost incredințat cu păzirea uneia dintre porțile Sedanului. Dimineața pe la ora 6 1/2 a primit porunca să deschidă poarta. Sentinela din

Această înaltă decorațiune Majestatea Sa Regele Victor Emanuel al III-lea, a ținut s'o trimeată din mo'iu proprio dlui general Averescu, care a fost pe vremuri, elev al școlii superioare de război din Torino, ca un semn de augustă satisfacție pentru cariera strălucită și pentru înalta situație dobândită de dl ministru de război, care prin aceasta a făcut cinste înaltului institut al Italiei și care a mai lăsat atâtea frumoase amintiri prin numeroșii camerazi ai dsale din armată Italiană.

## Lupta în comitate.

Reprezentanța municipală a comitatului Arad își ține adunarea de toamnă Luni, în 17.30 Septembrie a. c. Deoarece la ordinea zilei sunt mai multe obiecte de mare importanță pentru toți locuitorii acestui comitat, sunt rugați toți membrii români să ia parte la această adunare.

În preseara acelei zile, adică Duminecă în 16/29 Sept. a. c. la orele 8 se va ține o consultare în otelul „Vas“.

*Către alegătorii români din comit Timiș!*

În urma decretării activității între români, poporul nostru unde a avut conducători cu inima caldă pentru cauza noastră națională, a produs rezultate îmbucurătoare. Noi alegătorii din comitatul Timiș la alegerile dietale trecute am avut candidați în toate cercurile electorale afară doară de unul sau două.

Rezultatul a fost că am căzut în toate cercurile, dar în multe locuri cu minorități însemnate. Cauza a fost nepăsarea Domnilor români din centru pentru că ne lipsește organizația în centru cu desăvârșire. Când totuși s'a văzut primejdia cu proiectul cel nou pentru școli, la o simplă provocare din partea inteligenței din Timișoara ne-am adunat la 2000 de oameni plini de însuflețirea la adunare. Deci se vede că atunci când conducătorii își fac datoria, poporul îi înțelege și îl ascultă.

Acum se apropie alegerile de membrii în congregațiunea comitatensă. Ne întrebăm: Unde sunt acei bravi fruntași din Timișoara? Unde este marele român Ungureanu? Unde este acela, care atâtea cinste ne-a câștigat bănașenilor conducându-i la Expoziția din București? Unde este veneratul

lăuntru era deja prusac și când el deschide poarta, vede că soldații prusaci stau înarmați și salută.

Din oraș venea o trăsură închisă, în care se- deau patru generali. Unul din ei era împăratul învins, cu fața palidă, mustața îi atârna în jos, lacrimi i-se scurgeau pe față, ceilalți comandanți încă plângeau încet. Napoleon nu avea nici în gură nici în mâni *figareta*. Priveliștea aceasta era atât de dureroasă, încât soldatul republican involuntar și-a dus mâna la chipul. Împăratul a resalutat mut. Acesta a fost cel din urmă salut de care a avut parte Napoleon, înainte de a-și predă sabia împăratului Prusiei, soldat francez nu l-a mai salutat.

Insuși generalul Mac-Mahon, care ar fi avut interesul ca măcar o parte din răspundere să se pună în socoteala lui Napoleon, mărturisește că împăratul nici-odată nu s'a amestecat în planurile lui, și el singur își îndeplinea operațiile, nimeni altul. Adevărat că mai adaogă: capitulația dela Sedan se poate numi nenorocită dar nu rușinoasă.

Un alt comandant superior face următoarea declarație despre întâmplările tragice: »Eu nu iubesc pe împăratul, dar mai puțin minciuna. Împăratul s'a purtat ca un erou, și dacă n'a învins n'a fost vina lui. Comandanții ne erau neputincioși, soldații proști și nedisciplinați, laș însă n'a fost nimeni. Sedanul a fost greșală, nenorocire mare, dar nu rușine«.

Să ne plecăm înaintea acestor declarații și să credem că urmașul mic al marelui Napoleon n'a fost laș atunci, când toate s'au nimicit. Niciodată însă vr'un prietin ori admirator n'a putea dovedi

și luptătorul de odinioară Paul Rotariu? Unde sunt ceilalți bravi protopopi, advocați români și c. l. din comitat? Nu mai auzim nimic dela ei; își dorm somnul în pace. Oficiantii înalți dela comitatul nostru se tae în săbii pentru pelea noastră că toți nepoftiții ar vrea să ne stăpânească iar noi privim cu nepăsare. Deci adresăm cu toată căldura acest apel în prima linie către domniile noastre din Timișoara apoi către toți fruntașii români din comitat, cât mai în grabă să țină o conferință intimă și să hotărască candidați de neamul nostru pentru toate cercurile electorale de congregație și să ni-i recomande.

Iară noi făgăduim sărbătorește că vom lăsa la o parte toate neînțelegerile dintre noi și vom pune umăr la umăr ca și frații beiușeni și vom scoate aleși pe candidații noștri. Să ștergem ba-rem în parte rușinea dela alegerile dietale. Așa să ne ajute Dumnezeu. E ora a unsprezecea.

Seceani la 20 Septembrie 1907.

Dimitrie Stoi econom.

## Deputatul Goldiș între alegători.

*Pe mâne deputatul Goldiș era să se ducă în cerc, la Petriș, dar fiind în acea zi târg de feară la Zam, d-sa amână aările de seamă pe Dumineca cealaltă, 6 Oct. n., când se va duce la Roșia, Corbești și Petriș.*

## Din Bihor.

**Români nenorociți. — Minciunile domnilor. Și ticăloșia lor.**

În zilele din urmă multe s'au scris despre sărmanii muncitori dela fabrica Wilgerodt din Sudri-giu. Toți, cari au scris în foile ungurești, au scris mari neadevăruri — că muncitorii s'au sculat, — că muncitorii au săvârșit unele și altele, ba în zilele trecute s'a scris în foaia »A Hir«, așa lucruri că ne-am revoltat.

»Turcul te bate, turcul te judecă« așa s'a întâmplat cu noi — ne-am dus să ne cerem bănașorii ce i-am plătit cu crunta sudoare, flămânzi și setoși în nădejde să putem pune de o parte cum se zice: »Bani albi pentru ziiie negre«. Mergând noi după bani la 4 săptămâni într'o Duminecă, ni-s'a spus să așteptăm până după ameazi. Am așteptat până la 9 ore seara — atunci a zis să așteptăm până Luni. Am așteptat flămânzi și ziua de Luni. Atunci iarăși n'au fost bani. Ne-au mănănat acasă până la săptămâna, când iarăși ne-am dus. Atunci ne-au scos cu jandarmii de pe acel

că Napoleon III n'a fost ușuratic atunci când a provocat acest războiu cu sfârșit tragic. A treia republică s'a zămislit în sânge și viscol, dar nu în minciună. Nu s'a născut din bănuiala lașității lui Napoleon în fața primejdiei ci din ușurinta cum Napoleon III a pornit războiul fatal.

Trad. de T. B.

## Felurimi.

**Osteneală bine plătită.** Un automobil făcând o întorsătură la un colț de stradă, șoferul observă un om cu pușca pe umăr și cu un câne lângă el. Șoferul dete signalul. Omul cu pușca săl ia o parte, cânele însă fu strivit de automobil. Șoferul se dete jos și uitându-se la câne întrebă:

— E cânele d-tale?

— Da.

— Te îndestulești cu o despăgubire de 20 mărci.

— Da.

— Ii dete cele 20 de mărci și se urcă iar în automobil zicând:

— Imi pare foarte rău că te-am lipsit de plăcerea vânătorului.

— Dar nu am plecat la vânat — respunse omul cu pușca.

— Atunci ce era să faci cu cânele și cu pușca?

— Voiam să duc cânele în pădure, să-l împușc.

teritor, cassierul, decum să ne dee vr'un filer. Ne-am dus acasă amărîți până în suflet, — am făcut scrisoare nemțească cu notarul nostru — în limba lui, doară, doară ne va da banii, și atunci ne-a alungat cu jandarmii ca pe niște oameni păcătoși.

Pe Iustin Tempeleu din Hârșești l-a împușcat într'un picior, pentru că și-a cerut banii pentru căraușit.

Iată cum e tractat bietul țaran muncitor pentru osteneala sa.

În cele din urmă nici nu am mai cutezat să ne apropiem de ei că ne împușcă — ci i am în-procesuat la administrațiunea (pretura) din Vașcău. Azi în 24 am fost citați. Pretorele om bun de inimă ne-a dat decusul să pârâm la judecătorie, căci n'aveam contract în scris.

Ei au venit la vetrele noastre după noi — ne-au scos zicând cu sila din mijlocul familiei noastre că așa și așa vom fi plătiți — și iacă răsplata — umbiam dela judecătoria la judecătoria, mai pierdem pe zile și pe d'asupra și trimbiță în lumea largă prin foile lor că noi ne revoltăm și suntem sălbatici. Aviz tuturor cari mai voiesc a veni să lucre la această firmă.

Cari suferim pagubă numai la tăietul brazilor am fost 40, la căraușit asemenea o pățesc ca noi. La Mănerău (com. Arad) am lucrat 2 săptămâni vr'o 40 de oameni, la spaiia de acolo am fost legătuiți cu contract n'am primit nici arvuna — atunci cu contract — acum fără contract — tot românul păgubaș.

Noi cele scrise le adeverim cu subscrierea numelui nostru: Nicolae Stana, Ioan Dronca, Iosif Andor, Ioan Moșiu, Georgiu Stana, Dale Iosif, Curta Tinca, Suciu Vasile, Dale Tanase, Dronca Vasali, Ambruș Tanase, Pasca Onică, Pașca Vasile, locuitori în Câmpani și (Segyistyel) Sediștel.

## Din străinătate.

— **Maj. Sa regele Carol, al României a sosit ieri în Viena.** La gară a fost primit de ministrul plenipotențiat la Viena *Lahovary*. Regele nostru i-a făcut vizită, care a durat o oră întreagă. După aceasta regele Carol a primit în audiență pe ministrul de externe baronul *Aehrenthal*.

**Omor politic.** Ali-beg, valiul din Van, în călătoria lui spre Constantinopol, unde fusese chemat de guvernul turcesc a fost omorât înaintea hotelului său din Batu. Asasinul a slobozit mai multe focuri de revolver asupra valiului, cari l-au lovit în cap. Complicii asasinului au slobozit și ei mai multe focuri de revolver în aer și făcând sgomot i-au dat prilej tovarășului, să scape cu fuga.

**Anarhism și antimilitarism în Franța.** »Daily Telegraph« află din Paris amănunte în privința procesului celor nouă bărbați și o femeie judecați de curtea cu jurați a Senei pentru că au îndemnat, printr'un afiș lipit pe ziduri, pe soldați să se răscoale.

Unul dintre ei a strigat: »D-lor jurați, sunt dușmanul d-voastră și puțin îmi pasă cum mă veți judeca«, adăogând că tuturor guvernelor li-se cuvine numele de ucigași, că armata, comandată de fiare, e numai cânele de pază al capitalului, și că purtarea regimentului 17 de infanterie trebuie să fie dată ca pildă tuturor soldaților, vrednici a luptă pentru revoluție. Un băiat mai tânăr de 18 ani a răspuns, când l-au întrebat: »Noi antimilitariștii suntem *anarhiști*. Când o veni ziua să-mi dea și mie pușcă, o să știu de unde să-mi aleg jertfele. N'aveți grijă, o să-i aleg dintre șefii mei«. Malato, un martor al apărării, arată că acuzatul urmărește un ideal; alți martori spun că »în sindicatele lucrătorilor toți membrii gândesc așa; singura deosebire e că ast acuzat are curajul de a-și arăta părerile!«

**Iubileul lui Tolstoi.** Joi, Rusia a serbat iubileul de 55 de ani al lui Tolstoi ca scriitor. Iubileul de 50 de ani nu fusese permis să se serbeze.

Ziarul »Rus« a reprodus cu această ocazie anatema pronunțată în 1901 de către Sinod asupra lui Tolstoi, precum și ordinul secret din 1902, al ministrului de interne Sipiagin, pe când Tol-

stoi era bolnav, către guvernatori, ca să nu permită nici o slujbă religioasă pentru Tolstoi.

»Rietsch« scrie următoarele :

»După cum »Istoriisrile din Sevastopol« ale lui Tolstoi au contribuit la abolirea sclaviei, tot astfel, cincizeci de ani mai târziu, excluderea lui Tolstoi din biserică a întărit curentul opoziționist. El sprijinește și acum cauza libertății politice prin faptul că luptă pentru libertatea cuvântului. Creațiuni de puterea și sinceritatea celor ale lui Tolstoi, trebuie să ajute cauza libertății.

Presă vieneză despre campania ungarilor. Aproape întreaga presă din Viena se ocupă de campania presei ungurești în jurul pretenției călătorii secrete în Ungaria a d-lor Sturdza și Brătianu.

Ziarele sunt unanime în a critica atitudinea ungarilor, luând în mod călduros apărarea României.

Iată în rezumat ce scriu ziarele vieneze :

»Deutsches Volksblatt« spune că toată această iscodire arată că ungurii vor să ațâțe șovinismul contra românilor, și să îndepărteze atențiunea publicului dela politica lor. Monarhia are însă interes să păstreze relațiile prietenești cu România. Ziarul cere să se ia măsuri ca presa ungară să nu se mai joace cu focul. Toate guvernele românești s'au purtat corect cu monarhia și de multe ori chiar cu risicul de a pierde popularitatea în țara lor.

»Deutsche Zeitung« scrie că ungurii au comis aceeași infamie ordinară pentru a închide gura regelui Carol la întâlnirea sa cu împăratul Franz Iosef.

La Viena se face însă deosebire între prietenii cinstiți și rebeli.

»Deutsches Tageblatt« spune că minciunile ungarilor au de scop ca să creieze un nou prilej de asuprire pentru naționalitățile din Ungaria.

»Neues Wiener Tageblatt« laudă pe regele Carol și pe oamenii de stat din România a căror atitudine și atenție principală este menținerea relațiilor de pace.

## „Budapesti Hirlop“ nu se lasă!

Fiind silită să desmintă neadevărurile cu cari i-a prostii de cititori, »Budapesti Hirlop« se mulțumește în cele din urmă dacă îl poate certă pe ministrul Brătianu pentru că a umbat prin Ardeal...

»E frumos — scrie — că miniștri români își află plăcere în excursiuni nevinovate de acestea. Am întrebă însă: De ce și alege cu atâta plăcere ca locuri de excursiune tocmai părțile ardelene locuite de români?»

Răspunsul și l-ar putea da și dl Jancsó, scriitorul articolului, care-i cunoaște și pe unguri și Ardealul: întâiu pentru că pretutindeni în Ardeal sunt români, a doua pentru că dacă s'ar duce prin satele locuite de unguri, nu s'ar ști înțelege cu nimeni.

Atâta va înțelege apoi oricare ungar, că un ministru român e mai doritor să cunoască părțile locuite de frații săi, decât pe vecinii cari îl ocărăsc ca la ușa cortului.

Mai întrebă »Budapesti Hirlop« :

»Oare ce ar zice opinia publică oficioasă și neoficioasă a României, dacă vre-unui ministru ungar i-ar veni în minte, zicem de pildă lui Apponyi, că dela Borszék ori Tusnád să treacă cu automobilul pentru a vedea pe ciangăii din România?»

Nimic n'ar zice. Nici chiar când ciangăii l-ar primi cu alaiu și ar sărbători în orice chip pe Apponyi.

Dovadă mergerea între ciangăii a episcopului Majláth.

Am întrebă și noi: De ce se tem așa tare ungarii de venirea pe aici a fraților noștri, când de altminteri lor le place atât de mult să vină pe ei străinii?... Ce voradă n'au făcut anul trecut cu

englezii!... Dacă orice străin n'are de văzut aici lucruri cari pe unguri îi genează, căci ei așa zic, toate pela noi sunt de laudă, — de ce atâta vuit când un bărbat mai de seamă dă pela căminurile noastre?

Supărarea mare e semn că-i mustră conștiința!

## Și-a găsit sacul petecul.

Spre a-i mângăia de lovitura ce au primit-o dela poetul Björnson, care i-a învinuit aspru și chiar osândit pe unguri pentru purtarea lor față de naționalități, »Horensko Noviny«, o fișică slovească plătită de guvern, încearcă să-i apere. Scrie că cine i-a spus lui Björnson că slovacii sunt prizoniți în Ungaria, l-a păcălit, deoarece slovacii o duc bine de tot aici! Au foi și libertate câtă vor!

Da, au foi cu scriitori prin temniță și libertate să plece în America.

Nefericitul scriitor se întrece cu minciuna: spune că stăoânirea ungurească dela T.-St. Martin primește ajutor dela stat!

Să spună însă ce s'a ales de gimnaziile slovești închise și de averile lor confiscate de guvernul lui Tisza?

## NOUȚĂȚI.

ARAD, 26 Septembrie n. 1907.

— Din cauza sfintei sărbători de mâne, *Înălțarea sfintei Cruci, numărul proximal ziarului nostru va apărea numai Sâmbătă la orele obișnuite.*

— In Sângătin, protopopiatul Mercurei, s'a sfințit Sâmbătă și Duminecă noua biserică ridicată în această comună. Actul sfințirii l-a săvârșit însuși I. P. S. Sa dl mitropolit al Sibiiului, *Ioan Meșianu*, cu o mare asistență. În drumul său mitropolitul s'a oprit și în Apold, unde i-a vorbit poporului. Atât aici, cât și la Sângătin, petrecerea păstorului în mijlocul turmei sale a fost o adevărată sărbătoare.

— Înăbușirea adevărului. Ziarul »Karanebeser Zeitung« își propusese să desvălească toată corupția și școala necinstită inaugurată de marele fericitor(?) al grănicerilor, *Măria Sa Burdia. Marele patriot însă n'a putut suporta această demascare și a influențat asupra tipografului să nu mai tipărească gazeta.* Omul drept stă totdeauna cu fruntea ridicată și orice atacuri nedrepte s'ar ridica asupra sa, le înfruntă și respinge cu bărbăție. Cine se ferește însă de adevăr și de lumină, cine se folosește de asemenea apucături pentru înăbușirea celui care descoperă adevărul — singur își face judecată.

Sperăm însă, că ziarul își va afla în curând o altă tipografie și va continua cu rechizitorul Măriei Sale.

— »Amihez pofa kell«. (La cece trebuie obraz). Sub acest titlu »Népszava« îi ocărăște zdravăn și cum trebuie pe kossuthiștii, cari atacă mandatul lui dr. V. Lucaciu pentru cuvânt că românii ar fi săvârșit nelegiuiri.

Intr'adevăr, trebuie obraz să învinuiești pe alții de cece tu ai făcut cu vârf și îndesat!

— La Casa națională se vor întruni toți meseriașii și comercianții români din Arad Duminecă, la 8 ore seara. Se va ținea o conferință, va cânta corul și pe urmă va fi dans. Sunt invitați pe calea aceasta toți cei ce se interesează de această mișcare. Intrarea e liberă.

— Placate confiscate. Ieri dimineață erau lipite pe pereții caselor din Budapesta niște placate roșii, prin cari se face apel către recruții noi, ca în caz, când ar fi puși față în față cu muncitorii, cari se luptă pentru drepturi și pâine, să nu descarce arma asupra lor, ci asupra clasei burgeze.

Poliția a confiscat toate placatele și a pornit cercetare.

— Mișcare încontra armatei în Franța. Poliția din Paris a confiscat o broșură antimilitară, care eră să fie răspândită printre cetățenii tineri, obligați la armată. Broșura tipărită pe hârtie roșie conține între altele și următoarea frază: »Mai bine e să omori un general francez, decât un străin de rând din altă țară.

— Contesa Montignoso. Intreagă presa europeană se ocupă din nou cu contesa Montignoso, fosta soție a regelui Saxoniei, care fugise dela curte, înainte de asta cu trei ani, cu profesorul Giron. Am scris și noi într'un număr trecut al ziarului nostru despre planul căsătoriei a doua a contesei cu instructorul ei de pian Toselli, din Italia, unde petrecea împreună cu fiica ei, principesa Monica Pia. Svonul căsătoriei se întărește acum și mai mult, deoarece contesa a călătorit din Italia nu se știe unde. Toate scrisorile adresate de curtea din Toscana contesei în Stresa (Italia) au fost trimise înapoi neputând fi înmanate. O știre sosită din Lindau afirmă, că contesa Montignoso se află de prezent în Londra, unde se pregătește pentru căsătoria a doua; pe principesa Monica Pia a lăsat-o în Italia. În societatea contesei Montignoso se află și contesa Fugger, care a fost trimisă de curtea din Toscana (părinții contesei Montignoso), ca să o abată dela planul ei de a se mărită a doua oară. Curtea regală din Saxonia nici habar n'are de căsătoria a doua a contesei, pretinde însă ca să-i reînapoieze pe mica principesă.

O altă versiune sosită din Londra afirmă, că contesa se află acolo la un medic, fiind în ajunul nașterii.

»Berliner Zeitung« scrie următoarele: Curtea saxonă știe unde petrece acum contesa Montignoso, și dacă contesa ține în secret locul, unde petrece, o face aceasta, ca a doua căsătoriei a ei să nu facă senzație. Curtea nu va pune nici o piedecă căsătoriei dar se va interesa de soarta principesei Monica Pia. Nu suferă îndoială, că curtea îndată după căsătorie va lua pe principesa Pia.

O știre sosită ieri din Berlin afirmă, că contesa Montignoso s'a prezentat împreună cu Toselli înaintea unui matriculant întrebând, dacă ar fi valabilă căsătoria lor?

— Potop în Spania. Din Madrid se telefiză, că în urma ploilor mari în mai multe părți ale țării râurile au ieșit din alvia lor, făcând mari stricăciuni. În ținutul Malaga, puvoiu de apă a acoperit 30 de comune, duând cu sine toată recolta, dărâmand case, stricând toate podurile. Au căzut jertfă peste 100 de oameni și multe vite. Apa a crescut de 2 metri.

— Credința cu fapte bune. Cuvintele Apostolului aflând loc bun în inimile credincioșilor au adus roduri frumoase prin manifestarea credinței lor adevărate făcând următoarele dăruiri pe seama sfintei noastre biserici, anume: D-na Aurelia Körösladányi, preoteasă, un acoperemânt mare pe proscomidier, brodat frumos și estetic, apoi a colectat suma de 80 coroane pentru un clopot mare, ce se cumpără la sfânta noastră biserică. Mihai Horga și soția Floare, văd. Maria Prundan, câte un rând de odăjdii colorate. Toader Stan și soția Stana împreună cu Indrieș Horga

## Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târguială să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

și soția Marisca un policandru mare, Zinovie Prundan și soția un prapore negru. Todor Ladari, un stâlp pentru morți. Ana Prundan, Brindușe Stan și văd. Ana Horga, stihare la băieți; mai mulți credincioși diferite icoane sfinte și ștergare frumos țesute. Pascu Popovici prin colectă: 10 cor. Bunul Dumnezeu să primească acest prinos umilit al credincioșilor noștri evlavioși și să i învrednicească împreună cu familiile lor de viață îndelungată spre folosul neamului și al bisericii. Primească marinimoșii credincioși și pe această cale mulțămăta noastră. Nadăș. Pentru comitetul parohial: *Ioan Körösladány*, preot ortodox.

— **Urît lucru!** Ni-se scrie din Văliug că în ziua de 8/21 Sept. s'a serbat acolo ruga. Petrecerea a decurs în ordine și cu multă veselie, dar pe la orele 5 primul episcop și primul cumet dela casa comunală au venit acolo în stare când omul bătrân și tânăr ar trebui să se culce și au început să se lege de femei. Din asta s'a născut ceartă și păruială și ruga s'a spart cu rușine. Vina o poartă episcopul Jurma cu fiul său și G. Păteșanu, pe care satul îi și osândește pentru rușinea ce au adus.

— **Târgul de țară din Timișoara se va ținea în toamna asta din 26 până în 30 Septemvrie st. n.**

— **Intâmpinare.** Primim următoarele cu rugarea să o publicăm:

În nr. 198 al »Tribunei« din 7/20 Septemvrie sub titlul pus »Lucruri slabe«, ce spune despre mine ca primar din comuna Ciciri Nicolae Gurban. Protestez, că dincontra nefiind adevăr, că eu nu poate Spune nime cumcă m'au văzut de a lungul drumului cu țigare groasă sau în birt fumând Satul pustiu seremână fără de recunoștința mea.

Protestez ca dincontra că jandarii cu dreptu că au fost la doi inși fiind contrari Statului dara eu recunoștință nu am avut despre acela lucru este martori până și aceia doi 'nși pot mărturisi cumcă primău (birău) nui vinovat Si mărog a mice te poftesc la Salutare. *Nicolae Gurban*.

— **Înămolirea yactului țarului.** Niște comunicări oficioase din Petersburg desmint știrea unelor ziare, că încontra yactului țarului s'ar fi comis atentat când în înămolirea lui. S'a constatat că în cei trei ani din urmă s'au făcut mai multe cercetări în mare, spre partea nordică a insulei Riladsfjord, dar stânca, pe care s'a oprit acuma yactul țarului n'a fost aflată. Cazanul și mășinăria yactului n'au suferit stricăciuni așa că yactul mânat de mașinăria sa proprie va merge în Cronstadt, unde se vor începe lucrările de reparare. Țarul cu fiicele lui a luat parte în 21 și 22 l. c. la serviciul divin ținut pe coverta yactului, după aceea împreună cu comandantul și ofițerii a luat masa în sala de mâncare a yactului.

— **Mărci internaționale pentru răspuns la scrisori.** Peste câteva săptămâni intră în în-trebuințare niște mărci internaționale, cari se pot pune în scrisori dacă voim să plătim răspunsul.

Primitorul le schimbă la poșta țarei lui pe marci naționale. Mărcile se vor afla în toate țările cari s'au unit cu propunerea aceasta făcută anul trecut de Anglia la congresul poștal internațional din Roma.

— **Nu mai e păr cărunt.** »TINCTOL« (Marca 232) e idealul unui mijloc de a vopsi părul, care dă părului cărunt de pe cap și barbei peste câteva minute luciul părului tinăr și culoarea naturală avută, blondă, blondă-închis, brunetă sau neagră.

»TINCTOL« este un preparat absolut nestricăcios, constă dintr'un singur lichid și folosirea e nu se poate mai simplă. Cu un piepten des înmuiat în acest lichid se piaptână părul și culoarea părului e dată, care rămâne permanent în câteva minute uscându-se pe păr.

La comande se roagă indicarea culorii cerute.

Prețul unei sticle cu descrierea folosirii în 4 limbi este 3 coroane.

Se capătă la fabricantul Friedrich Radda, farmacist în Pancsova, Ungaria-de-sud.

Magazină permanentă la Jos. von Török, farmacist în Budapesta, König utca.

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare importanță pentru frumsețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adevărit ca adevărat bune în contra pistruilor, petelor de ficat, coșuri, mitteseri, roșeața mânilor. Dă feji și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comandă la singurul preparator: *Tó-nay Imre și W a c h s m a n n Jenő*, droguerie și parfume-rie în Szabadka.

Credem să facem un mare serviciu doamnelor; dacă le atragem atențiunea asupra cremei »Havasi Gyopár«, inventată de dr. Biró, care pe calea științifică se poate numi de cel mai bun cosmetic. Mai mulți inși cari au folosit-o, au recunoscut-o de cea mai eficace contra pistruilor, petelor de ficat și a altor erupțiuni ale pelei. Din care motiv o recomandăm cu cea mai mare căldură, mai ales că face fața fragedă, frumoasă și tinără.

Un borcan mare 1 coroană. Depozit principal farmacia *Wolff, Kolozsvár*.

## POEZII POPORALE.

Culese de *A. Țepeanu* din Iertof.

Frunză verde fragi și mure,  
Frumos e vara 'n pădure,  
La umbra de frapțaniță  
Alătura c'o leliță,  
La umbra de crengi de fag  
Cu mândra de care ție drag.  
Pădurea de ar ști vorbi  
Multe taine-ar desvăli,  
Multe taine și tăinițe  
Dela juni și copilițe.  
Foaie verde sulfinea  
Am o mândră urzinea  
Nu știe nime de ea,  
Nici cerul nici stelele  
Nici codrul cu florile,  
Mă păzesc noaptea de stele  
Și ziua de dușmănele.  
Decând mândra mă iubește  
Lumea 'n sat rău ne vorbește  
Dar noi știm că lumea-i rea  
Și ne-ar strică dragostea.

Culese de *Petru Groza* din Cuptoria-Secul.

Io'ntr'un deal și mândra 'ntraltu  
Ca să nu ne știe satu,  
Io'n vale și mândra 'n deal  
O, ce dragoste cu-amar.  
Eu în deal de m'oi sui  
Amarul l-oi fugări,  
Amarul s'a depărta  
Când noi doi ne-om săruta.

Frunză verde floricea  
O nevestă așa'mi grăia:  
Taci bărbate dumniata  
Nu mai zice așa ceva,  
Nu te vezi tu chiar pe tine  
Că ești om stricat din zile  
Că tu ai minte ușoară  
Săruți fundu dela oală.

Busuioc ș'o floricea,  
Mândruliță, dumniata  
Nu trage nădejdea mea,  
La toamnă m'oi însura  
Și pe tine te-oi lăsa,  
Te-oi lăsa mândrușo 'n pace  
Să iubești pe cine-ți place  
Sănătate, măi mândrușă,  
Nu te-i mai aveă dragușă.

Mândruliță de de mult  
Nu mai pot să te zăuit,  
Dar cum să ne zăuim,  
Toată sara ne vedem,  
Dimineața 'n vederat  
Ne'ntălnim de sărutat.

Culese de *Toma Mihai* din Cuptoria-Secul.

Mai țini mândruliță minte  
Când vacile le păzeam,  
Amândoi văcari eram  
Eu văcariu pe vâlcele  
Mândro la vacile tale.

Asară-am plecat în sat  
Și mândrușă m'am aflat,  
Tinerică ca o floare  
Dar măsele 'n gură n'are  
Dar nici dinți dacă-i căta,  
Zău nici unul n'ui afla  
Dar la dinți se uită dracu,  
C'a trecut alaltă ieri  
De cinci-zeci de primăveri.

## De pe malul Nerganului.

Nerganelule fârtat  
Ce ți făcui de m'ai trădat,  
Ori apa ti-am tulburat.  
Spune mi ce mi-te-a ajuns  
De la lume tu m'ai spus,  
C'am pândit fetițele  
Când umpleau cofițele,  
Și am pândit femeele  
Când umpleau șofeele.  
Nergane, cu ape line,  
Săca-ți-ar apa din tine,  
Să ajungi și tu ca mine  
Să pierzi apa cum pierd eu  
Pe mândra, sufletul meu,  
Să nu mai murmuri cu spume  
Și să spui taine la lume.

*A. Țepeanu.*

## Cântecul beutorilor.

De *Miron Moșiu* din Totvărădia.  
Frunzuliță de pe mac  
Vai de mine ce să fac?  
Așa sunt de năcăjit,  
Gata'n apă de sărit.

Avea care-am avut o  
Toată 'n cărciumă am beut-o,  
De-oiu umbliă în lumea lată,  
N'oi afla-o niciodată.

Am tot tras la crijmă'n vale,  
Unde e strânsura mare,  
Și în loc de 'ntelepțiune  
M'am trezit cu stricăciune.

Și din om cu bunăstare  
M'am făcut cerșitor mare,  
Auleu și vai de mine  
Nu pot umbliă de rușine.

## Concert, petreceri.

Lată programul bogat al concertului dela Bistrița, dat în ziua de 22 Septemvrie n. 1907.:

1. Muzica militară: Ouvertură la opera »Wilhelm Tell« de G. Rossini. 2. \*) a) »Zile frumoase, bine-ați venit«, A. Popovici. Cor mixt. b) »Brumărelul«, Iacob Murășan. Cor mixt. Solo de sopran: d-na Veturia dr. Pop și solo de bariton: dl dr. Victor Gael. Acomp. de orchestra militară. 3. Concert de violină nr. 7. C. Beriot. Executat de dl Nic. Brăteanu. Acomp. de pian prin dl C. F. Rohrbeck, măiestru de cor. 4. a) G. Donizetti. Aria din opera »Maria di Rohan«. b) T. Brediceanu. »Foaie verde foi de nuc«, »Cântă puiul cucului«, »Vino badeo iar acasă«, cântate de d-șoara Virginia Gall. Acomp. de orchestra militară. 5. Muzica militară. Potpourri de cântece românești de Pr. Oberthor. 6. a) P. Mascagni. Aria Santuzzei din opera »Cavaleria rusticana«. b) G. Dima. »S'eguidila«, c) G. Dima. »Mândruliță de demult«, cântate de d-șoara Valeria Papp. Acomp. de orchestra militară. 7. a) G. Donizetti. Aria »Una furtiva lagrima« din opera »L'elissir d'amore«. b) »Ce te legeni codrule«. Scheletti, solo de tenor dl Const. Pavel. Acomp. de pian dl C. F. Rohrbeck, măiestru de cor. 8. \*) a) »Două inimi«. G. Dima. Horă. Cor mixt, b) »Peste codri cei verzi«. I. Vidu. Cor mixt, solo de sopran, d-na Veturia dr. Pop. 9. Muzica militară. »Zigaritta«. Vals după motive românești de I. F. Wagner.

\*) Cântate de corul »Reuniunii române de cântări din Bistrița.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

**Gerstenbrein Tamás** măiestru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricație proprie din marmoră, granit, syenit, labrador etc., din pietre de mormânt magazină se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-ú. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpatak.

## Economie.

### Căi spre propășire.

#### II.

Cu alt prilej am scris despre unele căi și mijloace, pe cari urmându-le, poporului nostru, i-s'ar deschide calea spre înaintare și bunăstare materială.

Am zis că avem lipsă de o organizație binechibzută pe toate terenele naționale-culturale-economice. Am arătat, că numai așa vom putea înainta, dacă vom fi înarmați cu lumina culturii, ținând pas cu mersul înainte al științei. Am stăruit îndeosebi pe lângă aceea, ca să ne creștem o clasă de mijloc puternică, conștie de chemarea și naționalitatea sa, căci fără de această clasă, toate svârcolirile noastre sunt zădarnice, fiindcă ne lipsește acea legătură trainică și tare, care ne ține strâns legați cu poporul. Așa suntem noi cum e o zidire, ai cărei pereți s'au prăbușit și numai proptele mai țin, ca să nu se nemi-cească, ca nici urmă să nu-i rămână.

Atârnă foarte mult dela modul nostru de lucrare, ca organizarea și legătura noastră cu poporul să fie odată faptă împlinită și să-i vedem trăinicia, dela care să ne așteptăm mulțumirea.

Fiind poporul nostru un popor agricultor, aci trebuie să ne strângem, toate puterile. Să ne creștem un popor deștept, conștiu și în curat cu munca și productul muncii sale. Altfel nu ne putem aștepta la o dezvoltare și pe celelalte terene ale vieții noastre naționale-economice.

Indeletnicirea de căpetenie a poporului nostru e lucrarea pământului. Aceasta a hărăzit-o, dela moși-strămoși și urmarea ar fi, că în acest ram al ocupațiunii noastre să fim desăvârșiți. Durere însă, că și în acest ram al indeletnicirii noastre, suntem slabi și înapoiți față de alte popoare.

Dacă ne-am da seamă, am face o socoteală în economia noastră, ași putea zice, că noi lucrăm, dar nu cu câștig, ci cu pierdere. Rodul muncii noastre, nu corespunde de loc muncii și dăm mai totdeauna mai mult, decât primim și e lucru de tot lămurit, că astfel nu ne putem aștepta la înaintare.

Este un principiu economic, care zice: cu spese puține, cu osteneală mică, să ajungem la rezultate cât de mari. Deci acest principiu să ne fie totdeauna înaintea ochilor și vom înainta.

Pentruca un econom să înainteze în economia sa, trebuie să fie în curat, cu calitatea, cu felul pământului, trebuie să știe, că pământul care-l lucră ce produce mai bine și mai mult, cari sunt bucatele, fructele, cari se desvoltă mai frumos și cari produse au mai bun preț în piața mai apropiată de economia sa.

În curat fiind cu acestea, va putea să poarte o economie rațională, nu dupăcum fac cei mai mulți, că ce-a sămănat tatăl, sau vecinul, aceea sămăna și el.

În legătură cu o economie rațională ar putea introduce și economia de vite. Economii noștri cam de regulă așa fac, că sau numai cu economia câmpului, sau numai cu economia de vite se ocupă, dar și una

și alta în chip de tot începător. Pământul nu-l știu lucra, vitele nu le știu crește și nici soiul alege.

În economia pământului, grâul și cucuruzul sunt așa zicând singurele cereale ce se seamănă. În urma urmei e bine, că de acelea avem mai mare trebuință la traiul vieții. Dar dacă ne gândim, cât de puțin produce locul, pe care într'una numai cu grâu și cucuruz îl sămănam, fără îndoială trebuie să ne întrebăm, și să cercetăm pricinile. În prima linie e, că pământul producând tot aceleași sămănături își pierde puterea și scade sucurile de care are lipsă aceea sămănătură în desvoltarea sa. A doua cauză e în modul de lucrare și preparare al solului.

Avem vite slabe, pământul îl lucrăm rău cu ele. Tot aceeași pătură de pământ o întorcem de pe o parte pe cealaltă. Iar îngrășarea pământului, cum o facem, nu plătește, nu folosește mult, căci nu-l îngrășăm cu suc, care să-i dea într'adevăr pământului nutremânt ci numai cu uscături. Guoiul, care îl destinăm pentru îngrășare pământului îl purtăm la câmp și îl imprăștiăm îndată, dar locul acela nu-l și arăm îndată și așa vântul și soarele îi storc tot suc, care într'adevăr ar fi putut da pământului nutremântul, care și l-a pierdut prin producțiune. *V. Babi.*

Culesul viilor în promontoriul Galșei se începe la 7 Oct st. n.

Târg. În 4 și 5 Octomvrie st. n. se va ține în Săliște (lângă Sibiu) târgul de vite, iar în 7 Octomvrie st. n. târgul de mărfuri.

— **Incassarea dărilor directe.** Ministrul președinte Wekerle a invitat în calitate de ministru de finanțe direcțiunile financiare, ca să se folosească de mijloace mai energice pentru încassarea dărilor directe. Acum când produsele câmpului au fost în mare parte valorizate, să se încasseze dările cu toate mijloacele posibile, însă »fără a periclită condițiile de existență ale cetățenilor plătitori de dare«. Cererile pentru iertarea sau amânarea achitării dărilor, trebuie rezolvite fără amânare. Direcțiunile de finanțe se provoacă să raporteze despre rezultatul măsurilor luate până la finea lui Octomvrie.

### Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 26 Sept. 1907.

#### INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Oct. 1907 (100 klg.)	22.20 - 22.22
Secară pe Oct. 1907	19.20 - 19.20
Ovăș pe Oct.	15.72 - 15.74
Cucuruz pe Mai 1908	13.50 - 13.52

#### INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907	22.8 - 22.20
Secară pe Oct. 1907	19.20 - 19.22
Ovăș pe Oct.	15.74 - 15.76
Cucuruz pe Maiu 1908	13.56 - 13.58

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu	
De Tisa — — — —	21 K. 15—23 K. 10 fil.
Din comitatul Albei — — —	21 » 75—22 » 95 »
De Pesta — — — —	21 » 45—22 » 90 »
Bănățenesc — — — —	— » — » — »
De Bacica — — — —	22 » 20—23 » — »
Săcară — — — —	19 » — » 19 » 20 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 55—15 » 75 »
» de cvalitatea II — — —	15 » 35—15 » 55 »
Ovăș » I — — — —	16 » 10—16 » 50 »
» » II — — — —	16 » 10—16 » 30 »
Cucuruz vechiu — — — —	— » — » — »
» nou — — — —	13 » 50—13 » 70 »

## BIBLIOGRAFIE.

A apărut :

*Legea Tovărășilor.* Legea com. ung. art. 37 din a. 1875 cu o introducere și îndrumări pentru înființarea tovărășilor scrisă de Vasile C. Osvadă, directorul Insoț. »Agricola« și redactorul foii »Tovărășia«. Prețul e 50 fil.

Se poate comanda la autorul Vasile C. Osvadă, Szászváros.

— »Cantorul bisericesc«, opul dlui George Bujigan, zilele acestea a ieșit de sub tipar.

Opul e foarte voluminos și e neîntrecut în literatura bisericească, atât ca cuprins cât și ca aranjare. Abonamente nu se mai pot face, deoarece opul e complet și conspectul tipărit.

Ceice doresc a-l avea să se adreseze autorului în Deliblat (Temesm.)

Prețul unui exemplar broșat 10 cor., legat în pânză frumos aurit 12 cor., legătură de lux în piele 16 cor. La comanda de 5 exemplare 10% rabat.

A apărut :

## CĂLĂUZ

prin

### Constantinopole și împrejurime

de

Teodor Filipescu.

Prețul 80 fil., plus 10 fil. porto.

Se poate comanda dela autorul Teodor Filipescu, Serajevo (Bosnia).

### Poșta Redacției.

Iesvin. Îndată ce se face loc. Multe salutări și frație. (E la noi în cutie, bine păstrat).

### Poșta Administrației.

F. Mărgăuan, T. Popp Gy.-Varsánd. Am primit 8 coroane în abonament. M. Popp mai are 2 cor. de plătit pe 1907.

George Giura, Gállád. Am primit 4 cor., ca abonament până la 1 Martie 1908.

Andrei Vățianu, Baja. Am primit 4 cor., ca abonament până la 1 Iulie 1908

Toader Hodișan a Tomei, Săcădat. Am primit 4 cor., ca abonament pe 1907.

George Bedeluț, Hunedoara. Dela dta am primit abonamentul până la 1 Ianuarie 1908. Avizul s'a trimis fiecăruia, dar sună numai aceluia, cari n'au plătit încă abonamentul întreg.

Nicolae Grec, Sinteș. Am primit 4 cor., abonament pe 1907.

Oligor Popescu, Sistarovăț. Am primit 2 cor., abonament până 1 Ianuarie 1908.

G. Stefanovits, Kun-Szöllös. Am primit 2 cor., pe II exem. pe 1907.

Pavel Boldea, O Borloveni, Răspunsul dat lui Bedeluț sună și dtale.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor-corespondent George Nichiu.



**C**aut un post de încassator de bani sau de servitor de cancelarie. Posed cu certificaturi bune și cu cauție.

Adresa la administrația ziarului.



*Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.*

Din cauze familiare  
se vinde în grabă o  
**ospătărie**

cu grădină, popicărie și cu tot aran-  
jamentul

pe lângă preț redus.

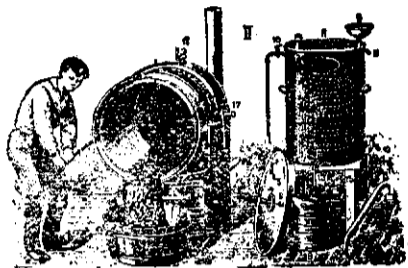
A se adresa la administrație.

**Haas Lajos,**

măestru-lucrător de aramă,

Budapest, VII., Dohány-utca nr. 34.

Instrumente  
de fabricare  
de spirt, cog-  
nac, liquer,  
țuică și in-  
strumente de  
a condensa a-  
cestea.



MARE  
MAGAZINĂ.

Tot felul de instrumente și lucruri necesare  
la fabrică. — Vase de aramă roșie pentru ho-  
teluri, birturi. Vase de fert cafea, vase de  
spălat curățit.

Prețuri ieftine.

**Velyko Velyty**

fabricant de opinci, ghete, păpuși  
și fabricant de pei

**RUMA (Slavonia).**

Vind și cumpăr:

**PEI** de marhe ne lucrate (verde)  
**PEI** de caii  
**PEI** de viței  
**PEI** de oaie  
**PEI** de miei  
**PEI** de vulpe  
**PEI** de lievastin  
**PEI** de dior  
**PEI** de iepuri  
**PEI** de porci

Miere strecurată.

Ciară și ciară ne topită.

Lână de tot feliu.

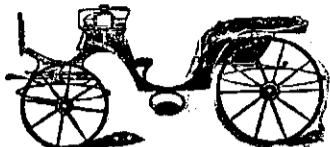
Coadă de cai și păr de marhe.

Fer bătrân și arame.

**Ioan Philipovits**  
fabricant  
de ornamente, stea-  
guri bisericesti  
steaguri pentru reu-  
niuni și baldahin  
**VERSECZ.**

**Szeszák S. és Fia**  
fabrică de trăsuri aranjate cu electricitate  
Kolozsvár, Malom-u. 12.

Mare magazin de trăsuri, care îndeștește  
— ori-ce pretenții; atelier de reparare. —



Fabrică de calese asortată cu toate mași-  
nele moderne tehnice.

În Cluj și jur e unica fabrică, în care se pregătește fel  
care p rta a trăsuri: fabricăm roate, facem lucrur-  
de fierar, piclar și de lustruit sub conda-  
cerea mea personală, cu prețurile cele mai moderate. —  
Ținta noastră principală e: lucrare bună și solidă, dar  
ieftină. — Serviciu prompt. — Răspundem imed-  
iat comandelor din provincie. —  
Recomandăm diversele părți de trăsuri, care se vând; așa  
numitele „mântuitoare de noroi” cu șezutul închis bine.  
Fondat în 1870. — Prețuri grațios.



Pentru cei ce  
pățesc de surpătură

Cea mai nouă invenție de bau-  
dăgin ces. și reg. brevetat pneu-  
matic cu pelotă de cauciuc, cel  
mai perfect în felul său alui KE-  
LETI!

Oprește surpătura cea mai mare  
și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 co-  
roane, pentru amândouă laturile  
24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoșcă-  
toare din patrie și străinătate, dola  
celi mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru  
îndreptarea corpului, ce susțâ de  
25 ani, pe lângă controlul unui  
medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc pe  
lângă prețurile cele mai efine, cele mai perfecte instru-  
mente tehnice, ca

**picioare și mâni artificiale** pentru cei  
amputați.

Corzete și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

**Mașini de proptit și umblat** pentru cei  
ce sufăr de  
dureri de oasă, închieturi, tuberculoză, boală englezească,  
reumă și gârbovire.

Lepători pentru pânțec și ciorapi de cauciuc pentru  
cărcei și convulziuni.

Damole sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereți gratis și franco catalog provăzut cu peste  
3000 figuri.

**KELETI J.** fabricant de instrumente artistice igienice  
BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18  
(în palatul claustrului ordului monahal „Szervita”).  
Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u. 14. — Întemeiată 1878.  
— Corospondența în limba română. —

Cântarea înaltă  
sufletul!

**GEORGE DIMA:** Cele mai frumoase compo-  
zițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru  
cântare și pian, coruri mixte și de bărbați  
etc. ale acestui măestru al muzicii au apărut la  
H. Z E I D N E R în Brașov. Catalog gratuit!

În aceeași librărie este un sortiment bogat în  
cărți literare românești, de utensilii  
pentru scris și desemn, deposit de hârtie, și  
despre aceste se află catalog, care se trimite  
gratuit.



Bancă de școală  
Mobile de școală

Mobilă modernă de biurouri  
și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

**Anunț.**

Sunt fecior în floarea vieții mele și vreau  
să duc numai o viață familiară fericită. Acele  
domnișoare cari sunt în vârstă dela 16—20  
ani și sunt hotărâte la aceste, sunt rugate  
(fie dacă și puțină zestre au) a se înștiința  
cât de curând cu adresa adevărată, dacă se  
poate cu fotografie, ce la moment se va tri-  
mite îndărăt. Adresa: **Bădiță, Wien**, postamt  
Nr. VII/2., poste-restante.

**Aruncă în foc** gulerile și  
mangetile

întrebuințate și cumpără numai cele făcute  
din **celuloid**, ce în privința calității  
și a cruțării sunt in-  
dispensabile pentru fiecare domn. În toată  
vremea mare asortiment de modele de ră-  
mașițe din celuloid albe și colorate, — și  
cataloge trimit gratuit. — Cu stimă:

**Lauritz Ferencz**

pregătitor de gulere și mangete din celuloid

Timișoara-Jozefin, strada Csillag nrul 17.

**Se caută**

pentru România

— la 4 ore depărtare de Turnu-Severin —

**un viaș cu școală**

având cunoștințe de grădinărie și pomologie  
pentru o fermă cu 12 pogoane (6 hectare)  
vie americană, parte plantată, parte a se  
plantă, grădină de flori și de zarzavat cu  
pomi roditori pe rod și în școală. Să fie  
căsătorit, nevasta lui trebuind a se ocupa  
cu menagiul și bucătăria casei, cu lăptăria,  
cu crescutul păsărilor și a porcilor. Se cere  
contract pe trei ani până la punerea viei și  
a pomilor pe rod.

A se adresa la dl **M. R. Catalan**, Turnu-  
Severin, trimițând actele, referențele, precum  
și condițiunile.

# Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).



La „Cănele negru“.

Recomandă  
băcănă sa bine asortată  
cu tot felul de mărfuri și anume:  
● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

Telefon 441.

Telefon 441.

## Concurs.

Pentru ocuparea

### unui post de practicant

la »SĂTMĂREANA« dotat cu salariu anual de 840 coroane, prin această se publică concurs.

Reflectanții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală comercială-superioară și că posed pe deplin în scris și vorbire limba română, maghiară și eventual și cea germană.

Postul e a se ocupa îndată după alegere, și cel ales după un an de serviciu de probă prestat spre îndestulare, va fi denumit de oficial cu salariu anual de 1200 coroane și adăus de salariu în înțelesul statutelor.

Recursele sunt a se trimite până inclusive în 14 Octombrie n. a. c. la adresa: »Sătmăreana« institut de credit și economii, societate pe acții în Seini (Szinérváralja)

Direcțiunea.

Fabrica lui

## Luca K. Alexievits,

pegător de haine preoțești

UJVIDÉK

Recomandă atelierul său asortat cu tot felul de revizite și haine preoțești de îm-

brăcat în vremea slujbei în biserică.

Pregătește tot felul de icoane sfinte legate foarte frumos cu aur și mătăasă. Pregătește steaguri, prapore, și altele. Icoana mormântului lui Christos îl face foarte frumos.

La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.



## George Bendorfean

pictor de biserici și auritor

Sibiul, Kermansplatz 3 (lângă cazarma cea mare).

Primește pictarea a tot felul de frescuri ornamentare în ori ce stil, pictarea icoanelor dela altar, tot felul de marmorare.

Mai departe primește renovarea altarelor vechi, a amvonurilor și cristelnițelor, și aurirea lor.

La dorință se trimite o listă de prețuri; și pentru stabilirea lucrului se angajază cu plăcere să meargă ori unde pe cheltuiala proprie.

— Garantează pentru trăinicia lucrului. —

## SCHWALB KÁLMÁN ÉS TARSA

:: FABRICĂ DE CEASORNICE DE TURN ::

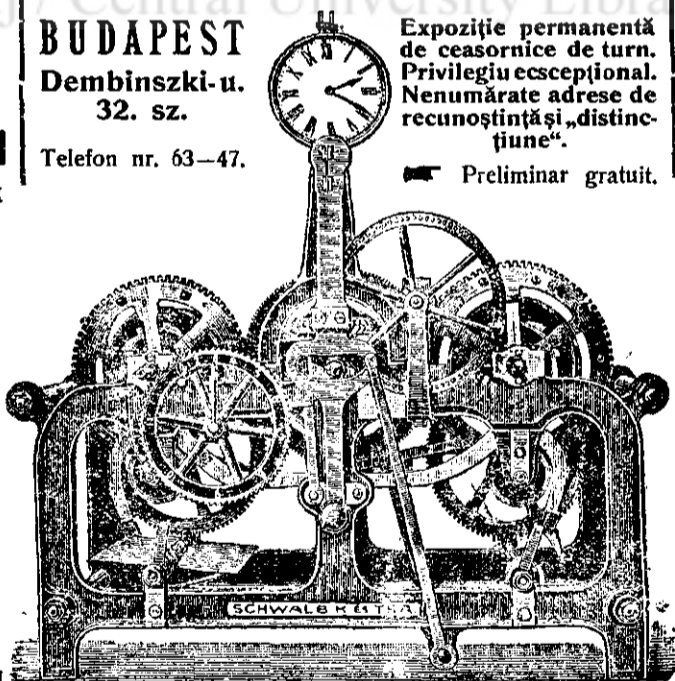
BUDAPEST

Dembinszki-u. 32. sz.

Telefon nr. 63-47.

Expoziție permanentă de ceasornice de turn. Privilegiu excepțional. Nenumărate adrese de recunoștință și „distingțiune“.

— Preliminar gratuit.



Am onoare a aduce la cunoștința onor. public că la mine se află altoi din următoarele soiuri:

**Rizling, Scădarcă  
Mușcolai (Mustosfehér)  
Oporto (Mézesfehér)  
Formunt (Pirosasztali)  
Mușcat-otonei  
Mușcat-Hamburg.**

Dacă altoile cumpărate dela mine nu sau deprins, trimit altele fără să se mai plătească.

Cu stimă:

**Vasile Curuțiu,**  
Ménés, Nr. casei 60.

## moară

cu o circulație mare din cauză de mutare

**e de vânzare**

împreună cu întreaga ei construcție

pe lângă condițiuni avantajoase.

Adresa în Administrație.

## Vânzare de trăsuri

Se află de vânzare

● trăsuri cu coperiș folosite ●

și alți

●● trăsuri noi de tot soiul ●●

cu prețuri ieftine.

Se primesc spre reparare — în timp scurt și preț moderat — trăsuri folosite, sau se schimbă.

**Olasz Lajos, Arad**

fabricant de trăsuri

Erzsébet királyné-körút, vis-à-vis de l'apartament.

## STIMATE DOAMNE!

Comandați numai odată de probă cosmeticul de înfrumșetare

**Crema Havasi-Gyopár de dr. Biró**

și Vă veți convinge că acest cosmetic minunat îndepărtează imediat pistruiile, petele de ficat și tot felul de erupțiuni de pelea feței, și îi dă o frăgezime tinerească. Un borcan mare 1 cor. Săpunul 70 fil.

Cel mai eficace preparat contra anemiei, lipsa de apetit și nenosită este preparatul alui Dr. BIRÓ Tokaji China-Vasbor. Are un gust plăcut, întărește și curăță sângele. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil.

### „ARANYHARMAT“.

Prin întrebuințarea căruia se poate colora părul în blond-auriu. Acest mijloc e nestrăicător atât pentru păr cât și în general pentru sănătate. Nu vopsește! Nu murdărește! Prețul unei sticle cu îndrumare 3 coroane.

Toate aceste se află în deposit principal la:

**Farmacia WOLFF, Kolozsvár.**

Correspondență particulară în limba română!

O păpușă pentru probă  
numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătorul de păpuși de probă

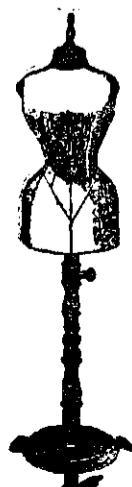
## VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körút 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! Reparare de păpuși!

Vânzare en gros și en detail.



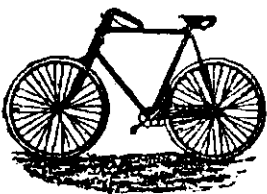


# NEMECSEK VINCZE Szeged

Valéria-tér (pala-tul dr Gold-schmiedt)

Au **biciclete** cele mai bine sosite fabricate.

Mă rog a-mi visita depositul, este isvorul cel mai bun de cumpărat în părțile constitutive și **gumi**, email luciu și nielatură cu preț moderat **mașini de cusut SNER** și mașini pentru măiestri. În atelierul meu mechanic fac tot felul de articli de bransa aceasta și anume: **puști**, mașini grăitoare, mașini de brodat, utensilii artistice pentru ingineri și medici, lucruri de arthopedie și de tehnica electrică, telegrafuri de casă și orice fel de transformări.



Se pot cere și solviri în rate.

Filială în T.-Recaș.

Filială în Buziaș.

Expositură în Toracul-mic.

## „TIMIȘIANA“

institut de credit și economii societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.500.000.  
Capital de fond Cor. 600.000. Fond de rezervă Cor. 200.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4 1/2 %, după depuneri peste 20000 cor. cu abzicere de 90 zile 5% interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

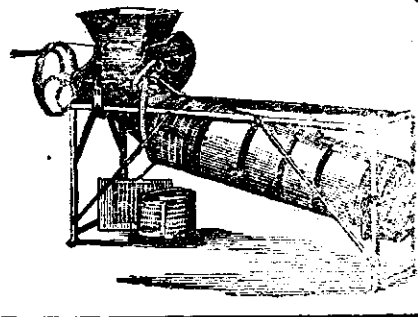
Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite ipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

# Simonffi

István



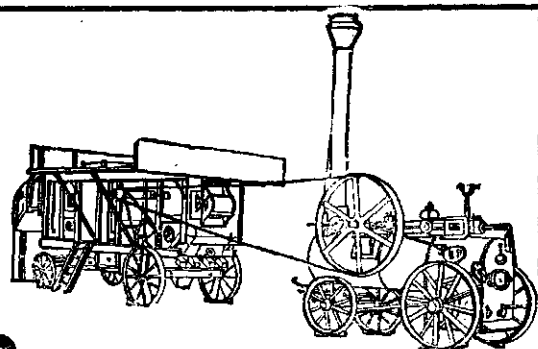
FABRICĂ DE MAȘINI  
ȘI TURNĂTORIE DE FIER ȘI METAL  
KOLOZSVÁR (Cluj), str. Petőfi nr. 60.

Pregătește tot felul

de instrumente de comunicație, construcții de moară, turnătorii de fier și metal.

Intreprindere de tot felul de reparări de mașini de agricultură, — mașini noi de trierat și cu construcția ușoară, mânăta de doi oameni.

Mai pregătește ciururi cu construcție nouă și ușoară care poate fi mânăta și de un băiat de zece ani.



Intre asemenea mașini, cari sunt în circulație aceasta este cea mai bună.

Prospecte se trimit gratuit la dorință.

## In atențiunea oamenilor străduitori!

Firma T. Szücs és társa Nagyváradon, Füzési-fatelep 3.

recomandă mașinăriile de mână în formă nouă și practice pentru fabricarea olanelor de cement pentru acoperișe de casă se pot fabrica cu acesată mașină din amestec de cement și nisip, țigle solide pentru acoperișe, prin cari în ținuturi năsiptoase sau de pe lângă riuri năsiptoase, cu un capital mic se poate asigura un venit mare. Pentru fabricare în stil mai mare, cu plăcere ne ducem ca tovarăși cu mașinile noastre.

Arhitecții și domeniile și-le pot face în propria lor regie, fiindcă amșinile sunt portative și se pot instala ori unde.

Rugăm interesul publicului! și să binevoiască a cere informații personal sau în scris, dela firma de sus, unde se poate vedea modul de fabricare, țiglele gata și cum se construiește din ele coperișul.

La comandă ne rugăm să Vă provocați la acest ziar.

Prima fabrică de mobile de fier în Ardeal!

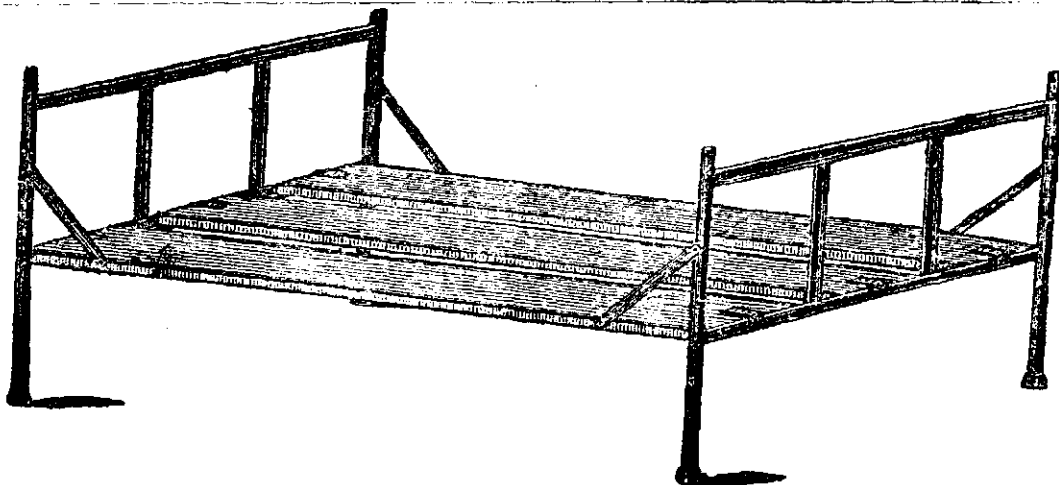
# Mihájlovits György Lajos

Kolozsvár, Unio-utca 21.

Săvârșește tot felul de lucruri ce intră în specia aceasta, precum: lavalouri, paturi, dulapuri de noapte, paturi de copii, somiere de sirmă de oțel, paturi tapetate de închis, cuiere de haine, mobilă în parte de fier, coșuri de lemne, ținătoare de cărbuni, cu poleială în diferite colori și executare de lux. Mai departe montare de casarme, locuințe de pompieri, spitale, internate, școli, institute, cafenele și restaurante. Mese, bănci și scaune de grădină.

Recomandând industria mea specială și bine aranjată, rog totodată pe onor. public pentru binevoitoarele comande.

SPECIALITĂȚI: somiere de sirmă de oțel, cari se fac după măsură ieftin și curând.



# Cărți pentru școală

**foarte eftine**

(pentru școalele populare și medii)

aprobate și prin păreri distinse recomandate  
recomandă

**Libriăra H. ZEIDNER Brassó.**

Exemplare pentru învățători gratis și franco!

Prețurile „estrasului din catalogul“, care s'a trimis astă primavară (împreună cu catalogul pentru piesele de muzică „Cântarea înaltă sufletul“) s'au redus foarte mult, ce se poate afla în fiecare librărie sau la fiecare comerciant care ține cărți de școală.

Cărțile pentru școală să pot căpăta în acele locuri de vânzare cu prețuri foarte aprobabile (potrivite).

Arătarea de preț cu deamănuntul se va face cunoscut în „Gazeta Transsilvaniei“, copii din aceea se vor trimite fiecăruia pe comandă gratis și franco.

**Domnule Învățător!**

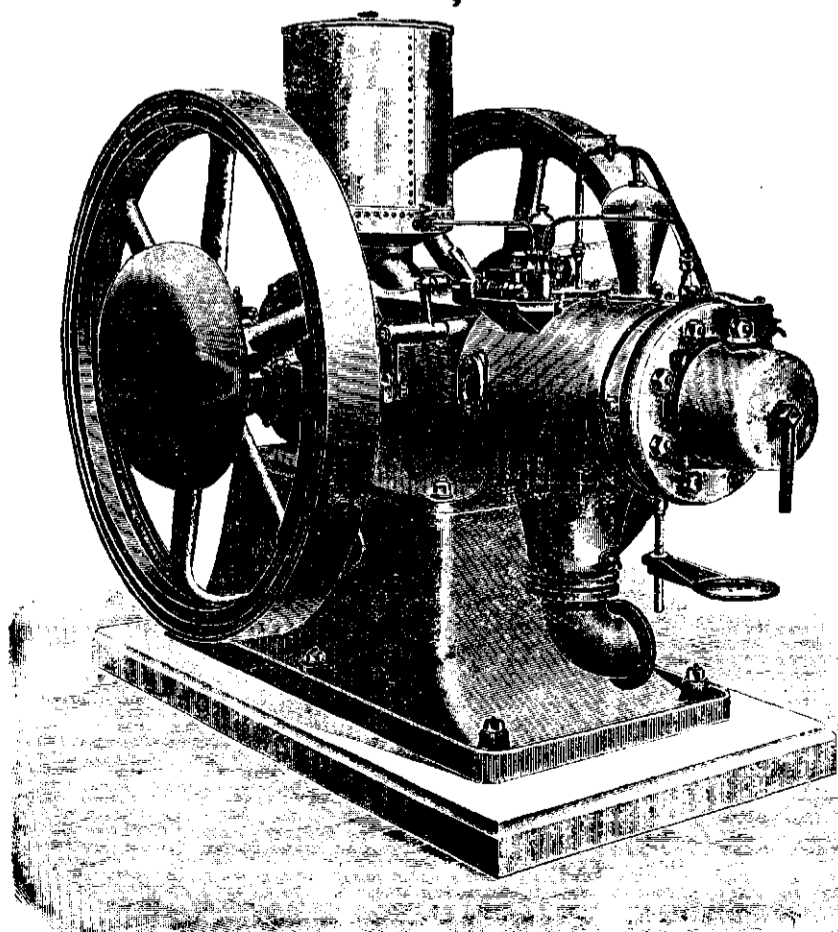
Prin introducerea cărților de școală din editura lui H. ZEIDNER, Brassó păstrați părinților din comuna DVoastră în fiecare an multe coroane!

Vă rugăm să binevoiti a incerca!

# BRÜDER SCHIEL

Fabrică de mașine, turnătorie de fer și clădire de mori

**BRAȘOV**



Turbine, motoare și locomobile, mori artistice-simple, transmisiuni, mașini agronomice. Patentate proprii.  
**Cea mai mare fabrică de mașini în Transilvania.**  
La expoziția din București 1906 „Grand Prix“, cea mai mare distincție, medalia de aur.

## CORNEL N. DEMETER :::: farmacist în Szászváros.

PREPARATE MEDICINALE. 1

Conținutul medicamentelor de mai jos sunt folosite de cei mai renumiți profesori și medici și sunt recunoscute de cele mai bune!

**Dolicin** contra tusei, răgușelei, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catharului, astmei, greutateii de respirat, lungoarei și tusei seci. La copii și copile contra tusei măgărești are efect admirabil. „Dolicin“-ul are efect bun asupra apetitului și întărește corpul, iar flegma o dizolvează și astfel mai ușor să și rupe. Ferbințele și asudatul de noapte înceată; mărește greutatea corpului și deci contribuie mult la însănătoșire. Prețul 1.20 și 2 cor.

**Prav** contra durerii de cap. Foarte bun și în cazuri de influență. Prețul 1 cor.

**Capsic unsoare.** Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, răcelilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul 1.20 și 2 cor.

**Centarin** contra morburilor de stomach, precum la lipsa de apetit, mistuirea rea, catharul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, zgârciurile cele mai grele: leac sigur! Folosește și la curățirea sângelui. Prețul 1.20 și 2 cor.

**Laxon.** Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburii, precum palpitatea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de închiderea scaunului, numai decât să comande „Laxon“ purgativ. 1 cor.

**Kaljodsarsaparil.** Mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tineretelor, precum la răgușala sifilitică, durere de oase, excese și bube-zgrăbunțe pe față nas sau pe ori-care parte a corpului, — ba chiar și la ranele sifilitice. O sticlă 2 cor.

**Esența** de găină), 80 fileri. — **Prav** contra opăritului la copii, 60 fileri. — **Prav** contra asudatului la mâni și picioare, 60 fil.— **Unsoare** contra râielor. Cu efect sigur și rapid, 1.20 cor.

**Picuri pentru ochi.** Are efect sigur în privința conservării și vederii a ochilor. Aceasta întărește ochii slăbiți, delătorează roșiala, și celor slabi de vedere le întărește vederea. Prețul 70 fil.

**Demibrom, contra insomniei** (la ametele de cap) și neliniște nervoasă. 2.60 cor.

**Unsoare de casă.** Mijloc probat în contra tuturor ranelor, pecu.m sunt bube, umflături, pecingini și alte rane, 1 cor

**Liq. de fer.** La copii și la mari contra anemiei, slabi de sânge, slabi în corp și rămași în desvoltare. Contra palidității lafață. 2 cor.

**Pentru insecte.** Pravuri pentru **pureci** și alte insecte, 20, 40 fil. — Pentru **stelnițe** 40, 80 fil. — Contra molilor, 1 pachet 40 fil. — Hârtie de **muște**, 10 fil.

**Syrup de zmeura.** Un coli portal de 5 Kgr. 6 cor. 50 fileri.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

## „TRANSSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efeptuesc pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente restre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine reciviste ș. a. prin spargere;
4. (Contra grindinei): grâu, seacă, orz, concurs ovăș, vișoș), pînă în centrale: cănenă, in, hîmăi natretul, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturele noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

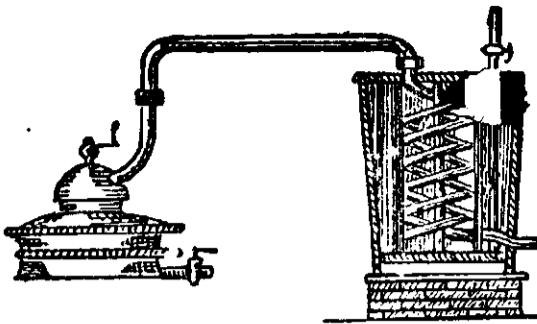
Asigurați contra grindinei: cucuruzul grâu, seacă, ovăzul și toată economia!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazni morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Recomand tuturor fierbătorilor de rachiu și de spirt **căldările**

mele cele mai nouă și de construcția cea mai nouă, brevete, făcute după sistem propriu. Prețuri solide și fixe.



Afară de căldările de fier rachiu pregătesc în atelierul meu injectoare practice, de sistem propriu, contra veronosperii. În totdeauna în magazinul meu cantitate mare de injectoare, ca să pot satisface momentan comanda mai mari. Afară de aceea am în magazin tot fel de vase de casă de aramă, pregătite de mine, cu prețul cel mai eulant. Trimet franco prețuri curente în-țritate.

**MILAN T. IOVANOVIĆI, căldărar**  
UJVIDEK, strada Izazăr nr. 14.

**AVIZ!** Subsemnatul, cumpărând prima fabrică transilvană de **casse de fier și oțel**

priv. ces. și reg. a dlui **G. Öszy**, îmi iau voie a aduce la cunoștința prea on. public, că în fabrica mea se ecescută tot felul de

**CASSE** și după mărimile din cel mai bun material posibil. Cassele de fier și oțel panțerate se ecescută după cele mai nouă sisteme engleze și americane **sigure contra focului și spargerei** pentru care dau deplină garanție.

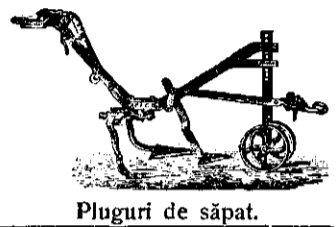
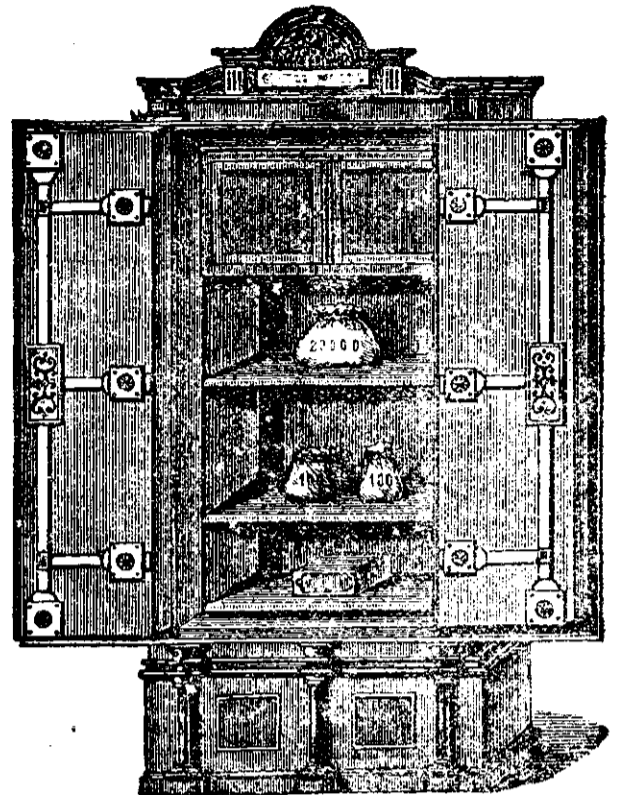
Atrag atenția onor. public interesat a nu **confunda fabricatele mele cu alte fabricate, făcute din material slab și prin urmare fără valoare.**

Rugând pe prea on. public pentru binevoitorul sprijin, semnez cu distinsă stimă:

**E. Purece**

fabricant de casse  
**SIBIU (Nagyszeben), Rosenangergasse nr. 9.**

Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco.



Pluguri de săpat.

**Pressa de vin patent** continuativă a lui **NEUKOMM**

„Archimed“ pentru mână și de mână cu mașina, profitul mustului e de 80—90%, Aparat de pasteurizat, Aparat patentat de cognac al lui Neukomm, Căldări de vinars Neukomm pentru comină (Trester), drojdii, prune și alte poame, Pompe de vin portative pentru un conduct (mat) de 1 1/2 zol. Cor. 120.—.

**Nou! Tăietor de butuci de viță** indispensabil **Nou!** la tăiatul viței, Aparat patentat al lui Neukomm pentru mobilitatea viței aratru pentru vie, **Pompe de fântâni**, Moară de struguri, Mași a de eules boabele de struguri, **Sondă pentru fântâni artezice**, Apă sănătoasă de beut și apă bună pentru folosire din isvoare adânei, prin sondă precum și cognac bun vechi reco-

mandă **Nal. Neukomm's Söhne** — fabrică de mașine și aramur — in **VERSEZ (Ungaria de Sud)**.

— Struguri de mașă și ottoi de vie (Schmittreben) de 120 de specii nobile sunt în fiecare toamnă de vânzare. — **CEREȚI LISTA DE PREȚURI.**



**„VICTORIA“** INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII  
SOCIETATE PE ACȚII **Fondată la anul 1887.**

**Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2 (vis-à-vis de primărie) casa proprie**  
**Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.**

Capital societar . . . . . 1.200,000.— Cor.  
Fond de rezervă . . . . . 900,000.— Cor.

Depuneri spre fructificare . . . 6.000,000.— Cor.  
Circulațiunea anuală . . . . . 150.000,000.— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4 1/2% și 5% interese fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la zece mii de coroane, după starea cassei, să plătesc și fără de abdicere.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.



Distins cu medalia de aur la expoziția universală din  
— — — — — Timișoara în anul 1907. — — — — —

Cel mai mare atelier de corsete al industriei  
casnice din Ungaria de sud.

## LAMPÉL REGIA

Temesvár-belváros Zápolya-utca 1.

Filiala: Szatmár-németi.

Depozite de modele pentru comandă: Nagy-Becs-  
kerék, Zilah, Gyulafehérvár, Lugos, Nagybánya,  
— — — — — Petrozsény. — — — — —

Recomand corsetele mele după măsură, lucrate  
după industria de casă în atelierul meu lașon și  
esecutarea cea mai modernă, precum și dreptițoare corsete și  
bandage de pânze tot așa și corsete pentru fâșii neproporțio-  
nate lucrate, după precierile igienice. Se efectuează preparaturi,  
— — — — — curățituri și transformări. — — — — —

Cine are năsip sau petriș se schimbă  
în „Bae de aur“

dacă se ocupă cu prepararea petrilor în  
mod artificial.

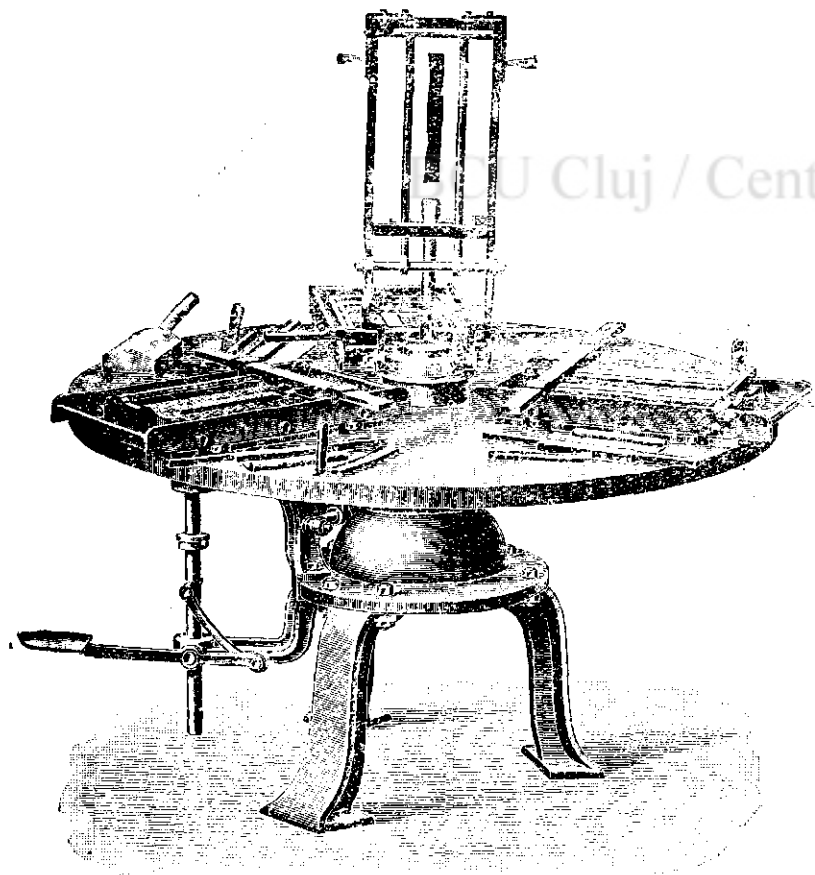
Se pot prepara cu mici cheltuieli:

Cărămizi de pânze din ciment prepararea à 1000 de bucăți . . . 18 C.  
Tigle de ciment pentru acoperiș prepararea à 1000 bucăți . . . 40 C.  
Plăci de ciment prepararea à 1000 bucăți . . . . . 50 C.

Burloane de ciment pentru scocuri, inele de ciment pentru fântâni ș.  
Mașinăriile necesare pentru fabricarea celor de sus le livrează  
ERNST TIETZE fabrică de mașinării livrate medailate în mai multe  
rânduri și turnătorie de fer GUBEN N. L. Germania.

Reprezentat de către:

**BÜSCHITZ MOR în KOMÁROM.**



CATALOG ILUSTRAT ȘI PROIECT DE BUGET gratuit  
trimite reprezentantului fabricii Büschitz Mór, Komárom,  
cârmă care trebuie adresate și scrisorile.

# Forte-pianuri și pianine

**vestite în toată lumea,**




mechanică engleză,  
se capătă cu cele mai  
moderate prețuri re-  
cunoscută de cea  
mai bună măstru-  
pian din Viena la  
— — — — — firma — — — — —

## Reményi Mihály

liferantul de muzicalii la academia reg.  
**în Budapesta, strada Király nr. 58**  
lângă „Academia ungurească de  
muzică“, care acum se edifică.

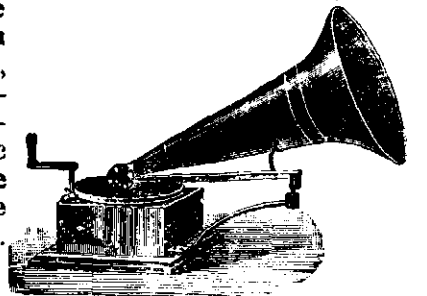
Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală  
și provincă numai prin cei mai esperți și desteri mă-  
estrii și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.  
Mare deposit de harmouii europene și  
americane.  
— Prospekte gratis și franco. —

**Nici la o familie nu-i iertat**

**să lipsească gramofonul!**

Prețuri foarte ieftine! Phonograful lui Edison dela 5 fl. în sus  
Gramophon cu plăci deia 9 fl. în sus. Automate pentru ospătari  
dela 35 fl. în sus. Suluri plăci duple  
mare asortiment. Noutăți Gramophon  
suruitor! Ilustrate cu cântece și note,  
bucata 20 cr. Catalog ilustrat despre Pho-  
nograph, Gramophon și Automate se tri-  
mite gratuit și scutită de timbru. Primesc  
tot felul de plăci întrebuițate sau le  
schimb după plac. Cel mai ieftin isvor de  
adjustare pe acest teren în întreaga Ungaria.



**Tóth József,**

comerciant de gramophone Corespondență în orice limbă.  
Szeged, str. Könyök nr. 3. Noui plăci româneșii!

**Puțin venit, mare circulație!**

Nu este un cadou mai frumos decât un gramophon.

Premiat la toate expozițiile la cari a luat parte ca exponent.

## Victor Hess Sibiu

Prima fabrică transilvăneană de bascule cu poduri (cumpene)

INTEMEIAT LA 1896.

INTEMEIAT LA 1896

Ofer articole de classa primă:

**Basculă cu pod de cântărit vite și cară în cărcate poveri.**

**Basculă pentru vite cu grilaj de fer și întreg tot din fer.**

**Cântar de magazin și balanțe decimale** construcția cea mai

solidă pentru trebuițe economice pentru orașe, comune

în toate mărimile și esecutările.

Garanție se dă pentru fiecare  
cântar.

Referințe dela firme și autorități  
primul rang, stau la dispoziție.

Reparatur și schimbări, amăsu-  
rat specialității, se execută  
grabnic.

Liste de prețuri gratuit.

